

A ZALA MEGYEI KÓRHÁZ SZELLEMI TŐKÉJE

Tudástérkép egy kérdőíves felmérés alapján (2003-2004)

Amennyire közismert, hogy egy intézmény anyagi javai mérhető, nyilvántarthatók, azokkal gazdálkodni lehet és szükséges, annyira nem köztudott, hogy ugyanez áll a szellemi javakra, az adott helyen dolgozók munkájában visszatükröződő tudás összességére. Az egyéni tudások számbavételére tettünk kísérletet a kórházi tudástérkép összeállításával, ami alapjául szolgálhat egy átgondolt tudásgazdálkodásnak.

A felmérés célja, körülményei

Tulajdonképpen néhány korábbi könyvtári felmérést kívántunk kiterjeszteni egy jóval részletesebb, immár a tudásgazdálkodás körébe tartozó kérdéscsoporttal. Ez a felmérés a 2300-as állapotokat tükrözi. Kétévente szeretnénk megismételni, hogy nyomon követhető, elemezhető legyen a változás. Természetesen, „csak” a bevallás szintjén rögzíthettük a kórház szellemi tőkéjének általános és speciális helyzetét. Reményeink szerint – a kapott adatok alapján – sikerül megvilágítani azokat a területeket, amelyek már ma is kiemelkedők, és fény derül arra, hol és hogyan lépünk tovább. A 2003. októberében mintegy 1400 munkatárshoz eljuttatott kérdőívől 477 érkezett vissza. Ez 34%-os válaszadási hajlandóságot jelez. Szakképzettség szerint a feldolgozott kérdőívek 49%-a ápolóktól, 20%-a orvosoktól, a többi asszisztensektől, gyógytornászoktól, műtősöktől való.

A számba vett területek, azokra utaló adatok

Az orvosok szakképzettségének szintjére a szakvizsgák számából is lehet következtetni. A bejelölt összes szakvizsga száma 217. Ebből 52 % 1; 36% 2; 10% 3 szakvizsgás. (Hárman négy, míg egy fő öt szakvizsgával rendelkezik.)

A szakmai képzettség szintjére utal a szakképzettségi hierarchia különböző szintjein lévő orvosok száma, aránya is. Eszerint az orvosi kar választ adó részének (89) fő 2 %-a kandidátus, 1 %-a címzetes egyetemi tanár, 27 %-a főorvos, 17 %-a adjunktus, 49 %-a szakorvos, és 4 %-a általános orvos.

Az ápolószemélyzet (a kapott 291 válasz alapján) 15 %-a diplomás ápoló, 63 %-a szakápoló, 22 %-a ápoló.

A szakmai tapasztalatra vonatkozó kérdésünkre 447-en válaszoltak. Legmagasabb az 5-10 év közötti szakmai tapasztalattal bírók száma (71 fő). Érdekes megfigyelés, hogy a ledolgozott évek számának növekedésével szinte egyenes arányban csökken az egyre nagyobb szakmai tapasztalattal rendelkező munkatársak száma.

A nyelvismeretre vonatkozóan 367 választ kaptunk. Legtöbbször a németet (40 %), az angolt 37 %, a latint 15 %, a franciát 3%, egyéb nyelvet 5 % nevezte meg mint ismert. Minden nyelv esetén kimagaslóan magas a passzív nyelvismeret aránya.

Egy újabb adalék szerint a felmérés időpontjában a 476 választ adó munkatárs közül minden 6. (!) vett részt szervezett képzésben.

Érdekes figyelmet fordítani a szakmai önképzés forrására is. Ami leginkább szembetűnő, hogy 5.5-ször több a megnevezett és használt *nyomtatott* dokumentumtípus, mint az elektronikus. A kérdésre választ adók közül 394 jelölt papír

alapú mellett 98 elektronikus alapú információhordozó állt. A kapott válaszok alapján leggyakrabban használt dokumentumtípusok: a szakkönyv, folyóirat valamint az internet és a CD-ROM.

Tovább árnyalja a kórház szellemi tőkéjére vonatkozó képet az itt dolgozók publikációs tevékenysége. Az e kérdésre választ adó 54 fő (a kérdőívet kitöltő személyek 11%-a) rendelkezett publikációs listával. Közülük 26-an egy, 9-en 2 publikációval rendelkeztek. Kimagaslóan magas (104 illetve 80) közleményt tudhat magáénak 1-1 fő, valamint 37-et 2 fő.

Következtetések

Mi mindenre lehet a kapott tényekből következtetni? A szükségszerű továbblépés érdekében mi mindenre kell figyelni?

Kezdjük talán azzal, ami a javítás ürügyén továbbgondolásra érdemes.

- A kórház dolgozóinak körében (szemléletében) folyamatosan erősíteni kell a tudás értékadó szerepét
- A munkatársak nagyobb megbecsülésével érdemes elérni, hogy a jelenleginél még több nagy szakmai tapasztalattal rendelkező ember dolgozzon kórházunkban
- Az orvoskaron belül célszerű növelni a tudományos fokozattal rendelkező orvosok számát
- (A kórház szakmai presztízse érdekében is) érdemes nagyobb figyelmet fordítani a tudományos publikációs tevékenységre
- Növelni szükséges a nem passzív nyelvtudás arányát.
- Növelni kell a kérdőívekre való válaszadás hajlandóságát

Megőrzendő eredmények közt kell megemlíteni:

- Az orvosi karon belül magas a szakorvosok (több szakvizsgával rendelkező orvosok) aránya
- Az ápolószemélyzetben belül magas a szakápolók aránya
- Magas a szakmai képzésen / továbbképzésen résztvevők aránya.

Hogyan hatnak mindezek szakkönyvtárunk jövőbeni munkájára?

- Növelni, népszerűsíteni, könnyen elérhetővé kell tenni az elektronikus úton hozzáférhető dokumentumokat, információkat
- Szakkönyvtárunk honlapjának fejlesztése – 2003 Minerva Projekt – kulturális honlap minőségi követelményei alapján (legyen a honlap átlátható, hatékony, karbantartott, elérhető, felhasználó-központú, többnyelvű, jogkövető, hosszú távon megőrző)
- A Vállalati Információs Rendszer részét képező Szakirodalmi Információs Rendszer kiépítése, digitalizált tartalommal való feltöltése
- Felhasználóképzés – mint új szolgáltatás – elindítása (ECDL ismeretek, e-dokumentumok, adatbázisok használata).

Adott-e – s ha igen miben – ez a felmérés új gondolatot a további munkához ?

- Megerősítette az irányú szándékunkat, hogy továbbra is gyűjteni, megszerezni, adatbázis építése révén hozzáférhetővé kell tenni a kórház dolgozóinak előadásait, úti-beszámolóit, publikációit.

- Megfelelő rendszerességgel folytatni kell a kórház orvosainak, szakdolgozóinak tudományos munkáit rögzítő bibliográfiák kiadását
- Digitalizálni kell a kórház dolgozóinak tudományos munkáit
- A kórházi munkatársak tudományos aktivitásának mérése a közleményeiknek helyt adó külföldi lapok impact faktor (IF) és a Hazai Szakirodalmi Mutató alapján
- Regionális szintű (Vas, Győr-Sopron, Zala) szakirodalmi, szakinformációs ellátás felvállalása

Végül, hogy mennyire nem öncél, hanem a (szakmai) munka minőségét befolyásoló tényező a tudás, ezt igazolja a Thomas Henry Huxley-től származó következő gondolat:

„A tudás végső célja nem maga a tudás, hanem a tett.” Jó lenne, ha az ebből eredő szemlélet egyre szélesebb körben válna meghatározóvá az itt dolgozó munkatársak körében.

Végezetül köszönetet szeretnék mondani közvetlen munkatársaimnak a felmérés során való együttműködésükért, és külön köszönet illeti Csajági Dezsőt, a Chinoin Rt. Informatikai osztály munkatársát folyamatos, önzetlen szakértői tevékenységéért, biztatásáért, amivel hozzájárult e tudástérkép létrejöttéhez

Beke Gabriella

